

11.3 BESWAARSKRIF STREEKSINODE RANDVAAL TEEN BESLUIE VAN SINODE 2015 OOR “SPESIALE” SINODES

1. Inleiding: Beswaarskrif

- 1.1 Streeksinode Randvaal het op 19 Mei 2015 vergader. ‘n Beswaarskrif van Klassis Wesrand teen besluite van die Algemene Sinode 2015 oor Spesiale Sinodes is op die vergadering beoordeel.
- 1.2 Na deeglike oorweging besluit die Streeksinode om die Beswaarskrif te handhaaf.
Motivering:
 - 1.2.1 Die motivering vir die beswaargronde en die aanbeveling van die Regsdeputate daarvoor word deur die Streeksinode aanvaar.
 - 1.2.2 Die besluite oor Spesiale Sinodes – soos aangetoon in die Beswaarskrif – is in stryd met die Kerkorde en met beginsels van presbiteriale kerkregering.
- 1.3 Die Streeksinode besluit verder om
 - 1.3.1 die Beswaarskrif en die besluit daarvoor in die lig van KO, art 48 aan die ander Streeksinodes te kommunikeer; en
 - 1.3.2 om in die lig van die besware en die noodsaak daarvan, so spoedig moontlik, ‘n Buitengewone Algemene Sinode (KO, art 50) saam met ander Streeksinodes bymekaar te roep met die doel om
 - 1.3.2.1 die besware teen die besluite van die Algemene Sinode 2015 te beoordeel;
 - 1.3.2.2 die Beswaarskrifte wat ordelik op die tafel van die Algemene Sinodes van 2012 en 2015 gekom het, te behandel en af te handel.

2. Besluite : Beswaar maak

Die besluite van die Algemene Sinode 2015 waarteen beswaar gemaak word (KO, artt 31 en 46), is die besluite oor Spesiale Sinodes:

6.3.3 Aanbevelings (Acta 2015:319-320, 6.3.3)

6.3.3.1 *Dat Spesiale Sinodes gehou word volgens besluit van ‘n Algemene Sinode wanneer wesentlike sake met ‘n ernstige verdelingspotensiaal nie met eenstemmigheid deur die Algemene Sinodes afgehandel/opgelos kon word nie om dan deur voortgaande studie en oorweging, die sake tot eenstemmigheid te bring en so af te handel of op te los.*

Besluit: Goedgekeur.

6.3.3.2 *Streeksinodes wys afgevaardigdes vir hierdie moontlike Sinodes voor elke Algemene Sinode aan, naamlik vier predikante en vier ouderlinge sowel as die nodige sekundi.*

Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handeling).

6.3.3.3 *‘n Spesiale Sinode konstitueer die eerste keer onder leiding van die Voorsitter en Skriba van die vorige Algemene Sinode waarna die vergadering ‘n eie Moderamen aanwys vir hantering van verwysde sake vanaf die Algemene Sinode.*

Besluit: Goedgekeur.

6.3.3.4 *Spesiale Sinodes vergader so dikwels en so lank as wat dit nodig is vir die afhandeling van hulle opdrag en gee op ‘n gepaste manier aan lidmate, gemeentes en kerke waarmee ons ekumeniese eenheid of bande het, geleentheid om voorleggings te maak mbt sake ter tafel.*

Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handeling).

6.3.3.5 *Spesiale Sinodes handel verwysde sake af sodra daar eenstemmigheid oor ‘n saak/sake bereik is en stel die kerke daarvan in kennis.*

Besluit: Goedgekeur.

6.3.3.6 *Die Spesiale Sinodes wys Deputate aan, om waar kerke wat besonderlik deur die besluite van die Spesiale Sinodes geraak word, indien so versoek, die besluite te gaan toelig.*

Besluit: Goedgekeur.

2. Aanbeveling (Acta 2015:323-324, 2)

2.1 *Al die tersaaklike Beswaarskrifte handel oor die vrou in die besondere dienste. In die lig daarvan dat die Sinode besluit het dat die saak van die vrou in die besondere dienste 'n wesenlike saak is, word aanbeveel dat al die Beswaarskrifte na die Spesiale Sinode verwys word.*

Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handeling).

2.2 *Die volgende word aanbeveel met betrekking tot die oproep van die Spesiale Sinode:*

2.2.1 *Dat die onderskeie Streeksinodes die nodige afvaardiging sal doen volgens eie reëlings vir die Spesiale Sinode Julie 2015.*

Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handeling).

2.2.2 *Dat afgesien van die primus afgevaardigdes ook 8 sekundi afgevaardigdes aangewys word. (Afgevaardigdes moet bewus gemaak word van die moontlike lang tydsduur van die Spesiale Sinode.)*

Besluit: Goedgekeur.

2.2.3 *Die Sinode versoek die Gereformeerde Kerk Potchefstroom om in samewerking met die Administratiewe Buro, as roepende en korresponderende kerkraad vir die Spesiale Sinode op te tree.*

Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handeling).

3. Beswaargrond 1

Die saak van Spesiale Sinodes kom onordelik, met 'n verbreking van KO, artt 30, 33 en 49, op die tafel van die Algemene Sinode 2015 vir behandeling.

Artikel 30

Kerklike vergaderings moet alleen kerklike sake en dit op kerklike wyse behandel. Op meerdere vergaderings moet alleen sake behandel word wat nie in mindere vergaderings afgehandel kan word nie of sake wat by die meerdere vergaderings tuishoort.

Artikel 33

Die afgevaardigdes na die meerdere vergaderinge moet hulle geloofsbriewe en opdragte saambring, onderteken deur die wat hulle stuur...

Artikel 49

Elke meerdere vergadering benoem Deputate om wat besluit is, uit te voer volgens 'n welomskrewe opdrag....

3.1 *Motivering : Beswaargrond 1*

3.1.1 KO, artt 30 en 33 reël dat sake deur die kerke op die tafel van meerdere vergaderings (vergaderings van meer kerke) gebring word.

3.1.2 Die saak van Spesiale Sinodes word nie deur die kerke nie maar deur die Deputate Eenheid in verskeidenheid (Agenda 2015:153, 6.3.3) op die tafel van die Algemene Sinode 2015 gebring.

3.1.3 KO, art 49 KO bepaal dat meerdere vergaderings Deputate kan aanwys om 'n welomskrewe opdrag, in 'n saak, waaroor die Sinode klaar besluit het, uit te voer. Die saak van Spesiale Sinodes was nie deel van die opdrag (Acta 2012:353, F3) aan die Deputate Eenheid in Verskeidenheid nie.

3.1.4 Spesiale Sinodes is 'n nuwe saak wat deur die Deputate op die tafel van die Algemene Sinode 2015 gebring word.

3.1.5 "Deputate van meerdere vergaderings (art 49) sondig gewoonlik die meeste teen artikel 33. "Talle Deputate kry nooit klaar met hulle werk nie en probeer gedurig om nuwe sake ter tafel te lê..." (Spoelstra 1989:210, 3).

3.2 *Bevinding : Beswaargrond 1*

3.2.1 Die onordelike wyse waardeur Spesiale Sinodes deel word van die Agenda van die Algemene Sinode 2015, is in stryd met bepalinge van KO, artt 30, 33 en 49.

- 3.2.2 Indien die Sinode 'n saak – wat nie deur die kerke nie (KO, artt 30 en 33) maar deur Deputate (KO, art 49) op sy tafel gebring is – behandel, daarvoor besluit en die kerke daarin bind, kom dit neer op kollegialisme. Die Sinode neem as vergadering 'n besluit oor kerke. Die kerke in die GKSA het met die aanvaarding van die Kerkorde ooreengekom op presbiteriale-kerkregering en nie op kollegiale-kerkregering nie. Die kollegialistiese wyse waarop Sinode 2015 oor Spesiale Sinodes handel en besluit is strydig met die presbiteriale wyse van kerkregering waarop die kerke ooreengekom het.

4. Beswaargrond 2

Die besluit van die Algemene Sinode 2015 “*dat die onderskeie Streeksinodes die nodige afvaardiging sal doen volgens eie reëlins vir die Spesiale Sinode Julie 2015*” (Acta 2015:323, 2.2.1), verbreek KO, artt 31 en 46.

Artikel 31

As iemand 'n klagte het dat hy deur die uitspraak van 'n mindere vergadering verontreg is, mag hy hom op 'n meerdere vergadering beroep. Wat met 'n meerderheidstem besluit is, sal vir vas en bindend beskou word, tensy bewys word dat dit met die Woord van God of die artikels van die Kerkorde in stryd is.

Artikel 46

Sake vir behandeling op meerdere vergaderings moet nie opgestel word voordat die besluite van die voorgaande Sinodes oor die voorgestelde punte nagegaan is nie, sodat wat eenmaal afgehandel is, nie weer voorgestel word nie tensy dit noodsaaklik geag word om iets te verander.

4.1 Motivering : Beswaargrond 2

- 4.1.1 Die Algemene Sinode 2015 besluit dat 'n Spesiale Sinode in Julie 2015 sal vergader.
- 4.1.2 Die besluit word geneem in die lig van 'n Kommissierapport. Die aanbevelings van die Kommissie, dat 'n Spesiale Sinode in Januarie 2016 sal vergader, word nie aanvaar nie.
- 4.1.3 Die besluit van die Algemene Sinode 2015 dat 'n Spesiale Sinode in Julie 2015 sal vergader is in stryd met 'n vorige besluit oor Spesiale Sinodes. Die vorige besluit van die Algemene Sinode 2015 lui as volg:
“Streeksinodes wys afgevaardigdes vir hierdie moontlike Sinodes voor elke Algemene Sinode aan, naamlik vier predikante en vier ouderlinge sowel as die nodige sekundi.” (Acta 2015:319, 6.3.3.2).
- 4.1.4 Die besluit (Acta 2015:319, 6.3.3.2) is vas en bindend (KO, artt 31 en 46).
- 4.1.5 Volgens die besluit sou 'n Spesiale Sinode eers na die Algemene Sinode van 2018 kon realiseer. Streeksinodes wat in die lig van die besluit afgevaardigdes voor 'n Algemene Sinode kan aanwys, is die Streeksinodes van 2017. Die tydsverloop sou die geleentheid gegee het om enige besware teen die besluit oor Spesiale Sinodes ordelik ter tafel te bring by die Algemene Sinode van 2018.
- 4.1.6 Om kerklike besluite en ook die besluit (Acta 2015:319, 6.3.3.2) ordelik te wysig moet daar volgens die bepalings van KO, artt 31 en/of art 46 gehandel word. Die noodsaak dat 'n besluit gewysig moet word, moet vir beoordeling en besluitneming voorgelê word.

4.2 Bevinding : Beswaargrond 2

- 4.2.1 Die Algemene Sinode 2015 se besluit dat 'n Spesiale Sinode in Julie 2015 vergader verbreek die bepalings van KO, artt 31 en 46.
- 4.2.2 Die besluit word geneem sonder dat die besluit wat reeds geneem is (Acta 2015:319, 6.3.3.2) ordelik volgens die bepalings van die Kerkorde (artt 31 en 46) gewysig is.

5. Beswaargrond 3

Die besluit van die Algemene Sinode 2015 dat Spesiale Sinodes gehou word (Acta 2015:319, 6.3.3.1) is in stryd met KO, artt 29, 46 en 86.

Artikel 29

Kerklike vergaderings wat onderhou word, is: Kerkraad, Klassis, Streeksinode en Algemene Sinode.

Artikel 46

Sake vir behandeling op meerdere vergaderings moet nie opgestel word voordat die besluite van die voorgaande Sinodes oor die voorgestelde punte nagegaan is nie, sodat wat eenmaal afgehandel is, nie weer voorgestel word nie tensy dit noodsaaklik geag word om iets te verander.

Artikel 86

Hierdie artikels wat betrekking het op die wettige orde van die kerk, is so opgestel en aangeneem met algemene stemme dat hulle, as die belang van die kerk dit anders vereis, verander, vermeerder of verminder kan word en behoort te word. Geen besondere kerk, Klassis of Sinode het egter die reg om dit te doen nie, maar hulle moet hul daarop toelê om dit te onderhou, totdat die Algemene Sinode anders verorden.

5.1 *Motivering : Beswaargrond 3*

- 5.1.1 Die kerke het in KO, art 29 ooreengekom op die meerdere vergaderings wat nodig is vir die welwese van die kerk.
- 5.1.2 KO, art 46 reël dat besluite verander kan word indien die noodsaak daarvoor bewys word.
- 5.1.3 KO, art 86 bepaal dat die artikels van die Kerkorde verander kan word maar dat die Algemene Sinode daarvoor besluit.
- 5.1.4 Die Algemene Sinode 2015 besluit:
“Dat Spesiale Sinodes gehou word volgens besluit van ‘n Algemene Sinode wanneer wesentlike sake met ‘n ernstige verdelingspotensiaal nie met eenstemmigheid deur die Algemene Sinodes afgehandel/opgelos kon word nie om dan deur voortgaande studie en oorweging, die sake tot eenstemmigheid te bring en so af te handel of op te los” (Acta 2015:319, 6.3.3.1).
- 5.1.5 Die Spesiale Sinode is nie ‘n voortsetting van die Algemene Sinode nie maar ‘n ander ‘nuwe’ Sinode.
- 5.1.6 Die meerdere vergaderings deur KO, art 29 gereël kan ordelik uitgebrei word in die lig van KO, artt 41, 45, 47, en 50.
- 5.1.7 Die besluit oor Spesiale Sinodes kom neer op ‘n uitbreiding en daarmee op ‘n verandering van KO, art 29. Hierdie verandering is nie met die bepalings van KO, artt 41, 45, 47 en 50 versoenbaar nie.
- 5.1.8 Die noodsaak (KO, art 46) van die verandering van KO, art 29 is nie bewys nie en die Algemene Sinode (KO, art 86) het nie so besluit.

5.2 *Bevinding : Beswaargrond 3*

Die besluit van die Algemene Sinode 2015 dat Spesiale Sinodes gehou word is strydig met KO, artt 29, 46 en 86.

6. Beswaargrond 4

Die besluit van die Algemene Sinode 2015 dat Spesiale Sinodes gehou word (Acta 2015:319, 6.3.3.1), is in stryd met KO, artt 31 en 46.

Artikel 31

As iemand ‘n klagte het dat hy deur die uitspraak van ‘n mindere vergadering verontreg is, mag hy hom op ‘n meerdere vergadering beroep. Wat met ‘n meerderheidstem besluit is, sal vir vas en bindend beskou word, tensy bewys word dat dit met die Woord van God of die artikels van die Kerkorde in stryd is.

Artikel 46

Sake vir behandeling op meerdere vergaderings moet nie opgestel word voordat die besluite van die voorgaande Sinodes oor die voorgestelde punte nagegaan is nie, sodat wat eenmaal afgehandel is, nie weer voorgestel word nie tensy dit noodsaaklik geag word om iets te verander.

6.1 *Motivering : Beswaargrond 4*

- 6.1.1 'n Wesenlike beginsel in die presbiteriale kerkregering is dat kerklike besluite verander kan word.
- 6.1.2 KO, art 31 bepaal dat besluite wat die reg gekrenk by wyse van Appèl, met die nodige bewyse, ter syde gestel kan word.
- 6.1.3 KO, art 46 bepaal dat besluite, waar die noodsaak met 'n Beswaarskrif bewys is, verander kan word.
- 6.1.4 Die bepalinge van KO, artt 31 en 46 kan nie op besluite van Spesiale Sinodes toegepas word nie.
- 6.1.5 Waarheen kan daar in die lig van KO, art 31 teen besluite van Spesiale Sinodes beswaar gemaak word?
- 6.1.6 Die adres van 'n Beswaarskrif is die kerklike vergadering wat die besluit geneem het. Hoe kan daar teen besluite van 'n Spesiale Sinode beswaar gemaak word in die lig van KO, art 46? Gaan die Spesiale Sinode aanhou vergader of weer vergader totdat moontlike besware oor sy besluite – nadat eenstemmigheid daarvoor bereik is – afgehandel kan word?

6.2 *Bevinding : Beswaargrond 4*

Wesenlike beginsels van die presbiteriale kerkregering, soos dit neerslag vind in KO, artt 31 en 46, word met die besluit oor Spesiale Sinodes verbreek.

7. Beswaargrond 5

Die besluit van die Algemene Sinode 2015 dat “*Spesiale Sinodes handel verwysde sake af sodra daar eenstemmigheid oor 'n saak/sake bereik is en stel die kerke daarvan in kennis*” (Acta 2015:319, 6.3.3.5), is in stryd met KO, artt 30 en 31.

Artikel 30

Kerklike vergaderings moet alleen kerklike sake en dit op kerklike wyse behandel. Op meerdere vergaderings moet alleen sake behandel word wat nie in mindere vergaderings afgehandel kan word nie of sake wat by die meerdere vergaderings tuishoort.

Artikel 31

As iemand 'n klagte het dat hy deur die uitspraak van 'n mindere vergadering verontreg is, mag hy hom op 'n meerdere vergadering beroep. Wat met 'n meerderheidstem besluit is, sal vir vas en bindend beskou word, tensy bewys word dat dit met die Woord van God of die artikels van die Kerkorde in stryd is.

7.1 *Motivering : Beswaargrond 5*

- 7.1.1 KO, art 30 bepaal dat kerklike sake op 'n kerklike wyse afgehandel word en KO, art 31 reël dat die wyse waarop sake afgehandel word. Sake word afgehandel deur besluitneming met 'n meerderheidstem.
- 7.1.2 Die Algemene Sinode 2015 besluit dat Spesiale Sinodes sake met eenstemmigheid afhandel.
- 7.1.3 Die besluit kom neer op 'n uitbreiding en verandering van KO, art 31 wat bepaal dat kerklike sake met meerderheidstem beslis word.
- 7.1.4 Die noodsaak van die verandering (KO, artt 46 en 86) is nie met die nodige bewyse voorgelê vir oorweging en besluitneming nie.

- 7.1.5 Meerderheidstem (KO, art 31) is die wyse waarop kerke, kerklike sake op 'n kerklike wyse afhandel (KO, art 30). Die minderheid berus/konformeer met die besluit en so word eenstemmigheid bereik. Wie nie kan konformeer nie moet die kerklike weg (KO, artt 31 en 46) volg en aandui waarom die besluit nie as vas en bindend aanvaar kan word nie.
- 7.1.6 Die besluit dat Spesiale Sinodes sake afhandel sodra eenstemmigheid bereik is, is in wese 'n onuitvoerbare besluit. Wat eenstemmigheid is word nie deur die besluit aangedui nie. Is dit 80% of 100%? Indien daar nie eenstemmigheid bereik word nie, kan die saak nie afgehandel word nie en kan die Sinode ook nie verdaag nie want die Sinode vergader so lank as wat nodig is om sake af te handel (Acta 2015:319, 6.3.3.4).
- 7.2 *Bevinding : Beswaargrond 5*
Die besluit van Algemene Sinode, dat Spesiale Sinodes sake afhandel sodra eenstemmigheid bereik is en nie deur meerderheidstem nie, is in stryd met KO, artt 30 en 31.

8. Beswaargrond 6

Die besluit van die Algemene Sinode 2015 dat *“n Spesiale Sinode konstitueer die eerste keer onder leiding van die Voorsitter en Skriba van die vorige Algemene Sinode waarna die vergadering 'n eie Moderamen aanwys vir hantering van verwysde sake vanaf die Algemene Sinode”* (Acta 2015:319, 6.3.3.3), is in stryd met KO, artt 34 en 35.

Artikel 34

In alle vergaderinge moet by die praeses 'n skriba gevoeg word om noukeurig op te skrywe wat noodsaaklik opgeteken moet word.

Artikel 35

Op meerdere vergaderinge presideer 'n bedienaar van die Woord en die werk van die praeses is om voor te dra en te verduidelik wat behandel moet word, toe te sien dat elkeen op sy beurt spreek, om die wat redetwis en alte heftig spreek die swye op te lê en as hulle geen gehoor gee nie, die gepaste sensuur oor hulle uit te oefen. Sy amp hou op as die vergadering beëindig is.

- 8.1 *Motivering : Beswaargrond 6*
- 8.1.1 Artikels 34 en 35 reël dat 'n skriba en 'n voorsitter by kerklike vergaderings nodig is om sake ordelik (KO, art 30) af te handel. Die ampte hou op as die vergadering beëindig is.
- 8.1.2 Die Algemene Sinode 2015 besluit dat Spesiale Sinodes vir die eerste keer onder leiding van die voorsitter en skriba van die vorige Algemene Sinode konstitueer.
- 8.1.3 Die amp van die voorsitter en skriba het nie saam met die Algemene Sinode 2015 tot 'n einde gekom nie maar word in wese gekontinueer om leiding te neem by die konstituering van 'n Spesiale Sinode.
- 8.1.4 In 'n latere besluit versoek die Algemene Sinode 2015 die Gereformeerde Kerk Potchefstroom om in samewerking met die Administratiewe Buro as Roepende en Korresponderende Kerkraad vir die Spesiale Sinode op te tree (Acta 2015:324, 2.2.3).
- 8.1.5 Die besluit geneem (Acta 2015:319, 6.3.3.3) is nie ordelik (KO, artt 31 en 46) gewysig nie. Hoe die besluite met mekaar versoenbaar is, is nie duidelik nie.
- 8.2 *Bevinding : Beswaargrond 6*
Die besluit dat die skriba en voorsitter van die vorige Algemene Sinode leiding neem by die konstituering van 'n Spesiale Sinode is in stryd met die bepalinge van KO, artt 34 en 35.

9. Beswaargrond 7

Die besluit van die Algemene Sinode 2015 dat Spesiale Sinodes gehou word (Acta 2015:319, 6.3.3.1), is in stryd met KO, art 36.

Artikel 36

Dieselfde seggenskap het die Klassis oor die Kerkraad wat die Streeksinode oor die Klassis, die Algemene Sinode oor die Streeksinode.

9.1 *Motivering : Beswaargrond 7*

- 9.1.1 KO, art 36 reël die verhouding tussen die kerklike vergaderings. Alle kerklike vergaderings bedien dieselfde gesag – die van Christus. Dié bepalings erken die selfstandigheid van die plaaslike kerk en die noodsaak dat meer kerke saam vergader.
- 9.1.2 Spesiale Sinodes, soos deur die Algemene Sinode 2015 besluit, se verhouding met ander kerklike vergaderings kan nie onder KO, art 36 tuisgebring word nie.
- 9.1.3 Die besluit van Sinode 2015 dat Spesiale Sinodes kerke in kennis stel van hulle besluite en dat Deputate aangewys kan word om hulle besluite in kerke te gaan toelig (Acta 2015:319, 6.3.3.5 en 6.3.3.6) kan nie met die bepalings van KO, art 36 versoen word nie.
- 9.1.4 Dat kerke in kennis gestel word van besluite dui daarop dat die kerke nie saam die besluite geneem het nie, maar 'n Spesiale Sinode. In wese kom dit neer op kollegialisme. Die Spesiale Sinode besluit en maak sy besluit aan die kerke bekend.

9.2 *Bevinding : Beswaargrond 7*

Die besluit van die Algemene Sinode 2015 om Spesiale Sinodes te hou is in stryd met die bepalings van KO, art 36.

Toeligter: Ds FM Dreyer.